

prokázán býti nemohl. Tím učinil nalézací soud právě uvedené tvrzení stěžovatelek svým skutkovým zjištěním; skutečnost takto zjištěná je však pravým opakem skutečnosti, která je pojmovým předpokladem skutkové podstaty ve smyslu § 9 zákona o trestání válečné lichvy, aby totiž k přepáčení došlo při nákupu předmětu potřeby, jež nakupující hodlá zciziti.

Čís. 642.

Ke skutkové podstatě zločinu dle § 87 tr. zák. nevyžaduje se po stránce subjektivní zvláštní zlomyslnosti, stačí vědomí pachatele, že svou činností způsobuje nebezpečí, naznačené v § 85 lit. b) tr. zák.

Rozdíl mezi veřejným násilím dle § 98 tr. zák. a mezi trestnými činy proti zákonu koaličnímu (pokud se týče zákona o útisku) spočívá v jakosti a síle použitých prostředků.

Pořadatelem ve smyslu shromažďovacího zákona jest každý, kdo svou činností (svoláním, zahájením a pod.) umožní, by shromáždění se konalo.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1921, Kr I 286/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Písku ze dne 12. února 1921, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými a to Karel M. zločinem dle § 87 tr. zák., Karel N. zločiny dle §§ 87 a 98 b) tr. zák. a přestupkem §§ 3 a 19 zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 135 ř. z. a Vojtěch Š. zločinem dle § 98 b) tr. zák. a přestupkem §§ 3 a 19 zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 135 ř. z. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Po stránce věcné (čís. 9 a) § 281 tr. ř.) uplatňuje stížnost, že zde není skutkové podstaty zločinu dle § 87 tr. zák. ani po stránce objektivní ani subjektivní; obžalovaní prý nezpůsobili svými projevy na táboru v P. nebezpečí, naznačeného v § 85 b) tr. zák., zejména nevybízel obžalovaný M. k odzbrojení četnictva, nýbrž vyslovil pouze jako požadavek dělnictva, že četnictvu musí býti odebrány zbraně za to, že v Praze střílelo do dělníků. Obžalovaný N. přečtením resoluce pouze formálně ukončil schůzi; obžalovaní znali prý své posluchače a věděli, že uposlechnou výzvy ke klidnému rozchodu a nastoupení práce, nemohli prý míti tudíž vůli ani vědomí, že svou činností způsobují nebezpečí v § 87 tr. zák. předpokládané. Avšak stížnost nevychází při provedení materielně právního důvodu zmatečnosti ze skutkových zjištění rozsudku, jak byla by při správném jeho dolíčení povinna, nýbrž nahrazuje je jiným dějem, v rozsudku neobsaženým, souhlasným s obhajobou obžalovaných, kterou prvý soud odmítl jako nevěrohodnou. Prvý soud zjistil, že obžalovaný M. vyzýval dne 13. prosince 1920 na táboru lidu v P. shromážděné dělníky k násilným činům, krveprolevání, pomstě za prolitou krev dělnickou v Praze a k odzbrojování četnictva a že obžalovaný N. jako pořadatel tábora přečetl resoluci, jím koncipovanou a vyzývající rovněž k násilným činům proti buržoasii a zejména také k odzbrojení četnictva. Dále jest zjištěno, že pořádání tábora předcházela 12. prosince 1920 schůze v hostinci u K-ů, v níž N. přečetl článek »Jihočeského

Dělníka«, vyzývající dělnictvo k násilným činům proti »buržoasii« a v níž byl také návrh na odzbrojení četnictva v P.; návrh byl přijat s voláním »Půjdeme na četníky« a měl být ihned proveden; jen s námahou se podařilo pořadatelům odvrátiti pobouřené účastníky od zločinného podniku. Prvý soud právem uznal, že za těchto okolností — bylať pohutá doba prosincových bouří, dělnictvo bylo rozeštváno a pobouřeno tak, že snadno se dalo strhnouti k činům násilným, — způsobili obžalovaní svými výzvami k násilnostem, zejména k odzbrojení četníků, nebezpečí pro jejich život, zdraví a tělesnou bezpečnost, neboť nelze si mysliti, že by násilný podnik skončil bez krveprolití a při naprosté převaze pobouřeného davu byli četníci vydáni skutečně nebezpečí, v § 85 tr. zák. naznačenému. Po stránce subjektivní se však nežádá ani v tomto případě (§ 87 ve spojení s § 85 b) tr. zák.) nějaké zvláštní zlomyslnosti, stačí tak zvaný úmysl ohrožovací, t. j. vědomí pachatele, že svou činností naznačené nebezpečí způsobuje. Toto vědomí rozsudek u obou obžalovaných bezvadně zjišťuje a náležitě odůvodňuje; poukazuje zejména k tomu, že oba obžalovaní jako lidé inteligentní, M. dokonce jako starosta obce, dobře věděli, za jaké situace a nálady davu svou nebezpečnou činnost podnikají, a jako účastníci schůze u K-ů z vlastní zkušenosti se přesvědčili, jaké mají posluchače, jak snadno se dal rozeštvaný lid strhnouti požadavkem odzbrojení četnictva k násilí proti četnictvu, přikázanému službou v P. Odpovídá tudíž právní posouzení věci zjištěnému stavu věci i zákonu.

Proti odsuzujícímu výroku pro zločin vydírání dle § 98 b) tr. zák. uvádí zmatečnou stížnost po stránce věcné, že výroky, které pronesli obžalovaní v továrně vůči majiteli a dílovedoucímu: »Za pořádek neručíme, když to rozbijou, tak si to přičtete sám« a »Opusťte práci« — »Tak ji neopustíte, tak vy neuposlechnete — tamhle je dav lidí, já vám neručím, co by se vám mohlo stát, to by byly následky vaše«, dále: že nedovolí, aby se pracovalo, že neručí za pořádek, že by přišli lidé, kteří jsou venku a že by se mohli chtít s ním prát — že se odpoledne přijde podívat, zda se nepracuje, neobsahují vůbec výhrůžku nějakým určitým zlem, naznačeným v § 98 b) tr. zák., proti určité osobě směřující, nýbrž jsou pouhými zastrašovacími prostředky, jaké má na mysli § 3 zák. koal. Není prý zde výhrůžky té kvality, jakou předpokládá zločin vydírání, nelze mluvit ani o způsobilosti vzhledem k důvodnou obavu; jednání obžalovaných naplňuje prý v nejhorším případě skutkovou podstatu přestupku § 3 zák. koal. Stížnost není odůvodněna. Zjistiti znění a smysl závadných výroků jest věci nalézacího scudu. Z jeho skutkových zjištění v obou směrech dlužno vycházeti při přezkoumávání právní stránky jeho rozhodnutí. Soud nalézací vyslovil a náležitě také odůvodnil, že obžalovaní svými výroky hrozili v továrně majiteli a dílovedoucímu ublížením na těle a na majetku. Dlužno podotknouti, že zakročení obžalovaných v továrně bylo doprovázeno hlučícím davem, z něhož se ozývaly výkřiky: »Rozbijte to«, a jenž se již dral do dílny a na nějž se oba obžalovaní k zdůraznění svých pohrůžek odvolávali (»tamhle je dav lidí, já vám neručím« — »přišli by lidé, kteří jsou venku a mohli by se chtít prát«). Soud také zjišťuje, že výhrůžky směřovaly přímo proti osobám, po případě majetku ohrožených a že jich bylo použito v úmyslu, aby na nich bylo vynuceno jisté opomenutí, totiž zanechání práce. Jest tudíž bezvadně zjištěno, že obžalovaní donucovali jmenované osoby psychickým násilím, předpokládaným

v § 98 b) tr. zák., k rozhodnutí vůle, k němuž by se jinak nebyli odhodlali. Že by pohrůžky byly způsobilé vzbuditi v ohrožených důvodnou obavu, vyplývá z dalších zjištěných okolností. Pohrůžka citelným zlem (poškozením těla, zdraví a majetku) vycházela od organisátorů a vůdců stávk, za nimiž šlo stávkující dělnictvo. Účinek výhrůžek byl sesilován poukazem na hlúčící dav, jenž pachatele doprovázel a z něhož se ozývaly výkřiky, vybízející k násilí («vyndejte nám dělníky z továrny, my je rozpáříme», »rozbijte to«); věc se sběhla v polnuté době t. zv. prosincové generální stávk, správně pokusu o násilný státní převrat, kdy rozeštvané a pobouřené dělnictvo snadno se dávalo strhovati k násilnostem oproti zaměstnavatelům a stávkokazům; osoby ohrožené byly nuceny podrobovati se násilnému diktátu vůdců rozvášněného davu v důvodné obavě, že by došlo ke splnění pohrůžky, kdyby se nepodrobili bez námitek. Dlužno proto za těchto okolností souhlasit s nalézacím soudem, že pohrůžka byla kvalifikována dle § 98 b) tr. zák. a že byla způsobilá vzbuditi v ohrožených důvodnou obavu, a že proto jednání obžalovaných zakládá skutkovou povahu zločinu vydírání. Trestní ustanovení § 3 zákona koaličního (nahrazené nyní § 1 a 2 zák. o útisku ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n.), jest povahy podpůrné, přichází v úvahu jen v těch případech, v nichž pachatel hledí sjednati, rozšířiti nebo provésti výluk, stávk nebo kartel zastrašováním (nadávkami, bojkotem nebo násilím, § 2—4 zák. ze 7. dubna 1870 č. 43 ř. z.), jež nelze podřaditi pod pojem výhrůžky ve smyslu § 98 tr. zák. Oba trestné činy mají týž cíl (jde-li také při vydírání o vynucování stávk, výluky nebo kartelu). Rozdíl je v kvalitě a intenzitě použitých prostředků. Bylo-li použito násilí ať fysického nebo psychického, směřujícího přímo proti osobám donucovaným a je-li násilí (pohrůžka) kvalifikováno dle § 98 b) tr. zák., jako v tomto případě, jest čin zločinem vydírání, nikoli pouhým přestupkem koaličního zákona. Obžalovaný Karel N. brojí také proti odsuzujícímu výroku pro přestupek § 3 shrom. zák. a to důvodem zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. zák., dovozuje, že, nejsa pořadatelem tábora, neměl býti odsouzen pro uvedený přestupek. Stížnost přehlíží, že přestupku § 3 cit. zák. se dopouští, kdo koná (abhalten) shromáždění pod širým nebem, neopatřiv si k tomu jako pořadatel úředního povolení. O obžalovaném zjistil rozsudek, že tábor (k němuž písemně zval obžalovaný S.), zahájil, na něm slovo udílel a shromáždění přečtením resoluce zakončil. Tím však předsevzal činnost, která ho činí pořadatelem tábora; nejen kdo na tábor zve a jej svolává, nýbrž každý, kdo svou činností konání shromáždění umožní, zejména tedy, kdo tábor zahajuje, řídí, zakončuje, na něm řeči pronáší, jest pořadatelem dle obvyklého smyslu tohoto slova podle zákona. Obžalovaný byl pořadatelem, kcnal tábor bez úředního povolení, provinil se proti zákazu §§ 3 a 19 shrom. zák.

Čís. 643.

Zlehčování právního pojmu vlastnictví spadá pod skutkovou podstatu přečinu dle § 305 tr. zák. a neomlouvá pachatele, že jeho politická strana neuznává soukromého vlastnictví.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1921, Kr I 1005/21.)